

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีการเจริญเติบโตขึ้นในทุกภูมิภาคของโลก องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : UNWTO) คาดว่า ในระหว่างปี พ.ศ. 2553 - 2563 การท่องเที่ยวมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่องโดยจะขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.8 ต่อปี แต่ในช่วง 7 ปีที่ผ่านมาพบว่า การท่องเที่ยวโลกเติบโตในอัตราที่สูงกว่าแนวโน้มเฉลี่ยร้อยละ 3 ต่อปี และในปี พ.ศ.2559 ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังคงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก โดยมีอัตราการเติบโตร้อยละ 9.4 ในการประชุมประจำปีขององค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) และสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (PATA) ครั้งที่ 10 ประจำปี พ.ศ. 2559 ได้สรุปประเด็นทางการท่องเที่ยวที่ได้รับความสำคัญมากขึ้นได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism) การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ (Medical Tourism) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) และการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม (Eco-friendly Tourism) (รายงานสถานะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว (2560) ฉบับที่ 6)

การท่องเที่ยวถือว่าเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศไทยและมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดการจ้างงาน การลงทุน และการกระจายรายได้สู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง จากข้อมูลกรมการท่องเที่ยวรายงานว่านักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทยปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 29.8 ล้านคน มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.44 เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2557 และมีรายได้จากตลาดต่างประเทศในปี พ.ศ. 2558 ประมาณ 1,118,763 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.74 เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2557 ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 32.58 ล้านคน มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.91 เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2558 และมีรายได้จากตลาดต่างประเทศปี พ.ศ. 2559 ประมาณ 1,641,268 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 46.71 เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2558 และเมื่อรวมกับรายได้จากการท่องเที่ยวภายในประเทศหรือไทยเที่ยวไทย 869,510 ล้านบาท รายได้รวมของภาคการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2559 ก็จะมีมูลค่าประมาณ 2.51 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ GDP (กรุงเทพมหานคร ออนไลน์, 12 กันยายน 2560)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่หลายประเทศให้ความสำคัญ เพื่อการมุ่งไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของประเทศและนานาชาติ ตามหลักปรัชญาสากลว่าด้วยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (Environmentally Sustainable

Development) โดยให้ความสำคัญแก่การให้การศึกษาหรือการเรียนรู้ หรือมุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์มากกว่าการจัดการลดหรือปราศจากผลกระทบและนักท่องเที่ยวพึงพอใจเท่านั้น แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการรักษาสิ่งแวดล้อม และให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว มีผู้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังนี้ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้อง และให้ชุมชนท้องถิ่น และสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ราฟ บุคเลย์ (Raff Buckley, 1992 อ้างถึงใน สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2542) นิยามว่า คือการท่องเที่ยวที่ถูกจัดการดูแลอย่างยั่งยืน อยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ มีการศึกษาด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมและ สิ่งแวดล้อมเพื่อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ และสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

สื่อสังคมออนไลน์เป็นรูปแบบการสื่อสารข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ที่สามารถเข้าถึงผู้คนทุกระดับ ในปัจจุบันมีการใช้กันอย่างแพร่หลาย เป็นสื่อหลักสำหรับผู้คนในโลก สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อที่ผู้ส่งสารสามารถแบ่งปันสารซึ่งอยู่ในรูปแบบต่างๆ ไปยังผู้รับสารผ่านเครือข่ายออนไลน์โดยสามารถโต้ตอบกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร หรือผู้รับสารด้วยตนเอง ดังนั้นการทำการตลาดผ่านสื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น เนื่องจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตปัจจุบันที่มีมากขึ้น (อรสา เตตวิวัฒน์ และคณะ, 2559) ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมการตลาดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงใหม่จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาพฤติกรรม และความต้องการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในการค้นหาข้อมูลที่ทำให้เลือกตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จังหวัดเชียงใหม่ถือว่าเป็นเมืองท่องเที่ยวยอดนิยมในภาคเหนือของประเทศไทย เพราะมีความสวยงามทางธรรมชาติ ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน อาหารท้องถิ่น และด้วยความหลากหลายของทรัพยากรที่มีอยู่จึงสามารถสร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบ เช่น ปางช้าง การเลี้ยงช้าง การล่องแพ การเดินป่า การเข้าชมอุทยานแห่งชาติ ภูเขาน้ำตก การเยี่ยมชมวัดวาอาราม ชมการแสดงฟ้อนรำ การชมประเพณีลอยกระทง ชมงานวันสงกรานต์ การเยี่ยมชมการประกอบอาชีพในชุมชนเช่นการทำร่ม การแกะสลักไม้ การทอผ้า การทำอาหารพื้นเมือง จากข้อมูลการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 2.58 ล้านคน มีอัตราขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.15 มีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 28,879.85 ล้านบาท มีอัตราขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.61 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ในปี พ.ศ 2559 มีจำนวนท่องเที่ยว 2.64 ล้านคน ซึ่งมีอัตราขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.29 มีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 33,919.79 ล้านบาท มีอัตราขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.45 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา (ศูนย์วิจัยด้านการตลาดการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, (2017) : ออนไลน์)

ด้วยความสำคัญของการท่องเที่ยวที่มีต่อฐานทางเศรษฐกิจของประเทศ และประกอบกับการมีทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายของจังหวัดเชียงใหม่และจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เพิ่มขึ้นทั้งในด้านจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว ผู้ศึกษาจึงได้มองเห็นโอกาสของการพัฒนาเพื่อต่อยอดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงใหม่เพื่อที่จะสามารถใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ให้เกิดการสร้างรายได้และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ชุมชน สังคม และประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน จึงเป็นที่มาของการศึกษาการวิเคราะห์รูปแบบความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำข้อมูลไปวางแผนและพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงใหม่ให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวต่างชาติ

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์รูปแบบความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ทำให้ทราบถึงรูปแบบความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงใหม่

1.3.2 ทำให้เกิดการสร้างคุณค่าให้กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงใหม่

1.3.3 ผู้ที่สนใจประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะสามารถนำผลการศึกษาไปวางแผนเพื่อพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงใหม่ให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวต่างชาติได้ต่อไป

1.4 นิยามศัพท์

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในแหล่งธรรมชาติ และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์

ความต้องการของนักท่องเที่ยว หมายถึง ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านการจัดการการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีถิ่นฐานที่อยู่ในต่างประเทศที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงใหม่

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง การเดินทางไปยังแหล่งที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น ปางช้าง ล่องแพ เดินป่า เข็มชมอุทยานแห่งชาติ เข็มชมชุมชน ชมวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา ชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพธรรมชาติ

สภาพสังคม วัฒนธรรม และชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบ
นิเวศ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved